Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0425U000422

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 24-11-2025

Статус: Підтверджена МОН

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ МОН від 26.02.2026 №375

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Царенко Дмитро Григорович
2. Dmytro Tsarenko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0008-0721-2053

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 08.00.04

Назва наукової спеціальності: Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 24-12-2025

Спеціальність за освітою: Енергетика сільськогосподарського виробництва

Місце роботи здобувача: Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497199

Місцезнаходження: вул. Тваринників, Харків, Харківський р-н., 61026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 65. 356. 02

Повне найменування юридичної особи: Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497199

Місцезнаходження: вул. Тваринників, Харків, Харківський р-н., 61026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497199

Місцезнаходження: вул. Тваринників, Харків, Харківський р-н., 61026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.81.12

Тема дисертації:

1. Стратегії ризик-менеджменту суб'єктів аграрного бізнесу
2. Risk management strategies for agricultural business entities

Реферат/анотація:

1. У дисертації отримано нове вирішення важливого наукового завдання обґрунтування теоретичних, методичних та прикладних засад, а також практичних рекомендацій щодо генерування та імплементації стратегій управління ризиками в менеджменті суб'єктів аграрного бізнесу. Виконано ідентифікацію понятійно-категоріального апарату досліджень ризикменеджменту та управління організаційно-економічною безпекою. Окреслено особливості побудови механізмів управління ризиками суб'єктів аграрного бізнесу. Охарактеризовано структурні, функціональні та інструментальні підходи до побудови систем управління ризиками. Встановлено взаємозв'язок ефективності функціонування та розвитку систем ризик-менеджменту та забезпечення економічного захисту суб'єктів аграрного бізнесу. Обґрунтовано архітектоніку механізму стратегічного управління ризиками в менеджменті основної діяльності суб'єктів аграрного бізнесу. Визначено підходи щодо реалізації заходів ризик-менеджменту в умовах інтеграційних

процесів. Ідентифіковано інноваційні підходи в стратегічному управлінні ризиками суб'єктів аграрного бізнесу. Обґрунтовано заходи забезпечення інформаційної підтримки побудови систем стратегічного управління ризиками. Визначено типологію стратегій управління ризиками в менеджменті суб'єктів аграрного бізнесу. Обґрунтовано концептуальні положення формування механізму стратегічного управління ризиками в системі менеджменту суб'єктів аграрного бізнесу, що передбачають функціональну інтеграцію інструментарію ідентифікації ризиків, загроз і небезпечних станів із засобами стратегічного управління реалізацією організаційних, фінансових, виробничих та комерційних заходів ризик-менеджменту, які спрямовані на забезпечення захищеного характеру господарської діяльності та подальше вбудовування відповідного механізму в загальну систему управління шляхом формування спеціалізованих підсистем управління. Удосконалено теоретичні засади ідентифікації безпечних станів функціонування підприємств як об'єкта управління в системі їх менеджменту шляхом виокремлення організаційної та економічної складових забезпечення стану захищеності, а також формалізації процедур управлінського реагування на виникнення ризикових подій і прояв загроз. Обґрунтовано типологію стратегій ризик-менеджменту та захисту економічних інтересів суб'єктів аграрного бізнесу на основі виокремлення стратегії запобігання трансформації дестабілізуючих чинників у реальні загрози, стратегії нейтралізації та усунення наявних загроз, а також компенсаційної стратегії, що ґрунтується на відшкодуванні збитків, спричинених непередженими загрозами. Розвинуто наукове тлумачення дефініції «стратегічне управління ризиками» шляхом ідентифікації її як такої, що характеризує процес генерування та імплементації стратегій ризик-менеджменту з урахуванням характеристик статичних та динамічних станів захищеності економічних інтересів суб'єкта аграрного бізнесу та системи його менеджменту, яким притаманні відстуність ризиків та загроз здійсненню основної діяльності, а також наявність організаційних та економічних можливостей протидії їх настанню. Розвинуто процедури стратегічного управління ризиками шляхом їх інтеграції в блоки комплексного алгоритму забезпечення безпечного стану діяльності суб'єкта аграрного бізнесу, зокрема: блок інформаційної підтримки; блок діагностики рівня безпеки; блок планування, прогнозування та моделювання; блок організації, контролю та регулювання. У першому розділі виконано ідентифікацію понятійно-категоріального апарату досліджень ризикменеджменту та управління організаційно-економічною безпекою, окреслено особливості побудови механізмів управління ризиками суб'єктів аграрного бізнесу, охарактеризовано структурні, функціональні та інструментальні підходи до побудови систем управління ризиками, а також визначення процедур оцінювання рівня ризик-менеджменту та захищеності інтересів й результатів діяльності суб'єктів аграрного бізнесу. У другому розділі встановлено взаємозв'язок ефективності функціонування та розвитку систем ризикменеджменту та забезпечення економічного захисту суб'єктів аграрного бізнесу, а також виявлено тенденції управління ризиками в менеджменті основної діяльності суб'єктів аграрного бізнесу. Третій розділ присвячено обґрунтуванню архітектоніки організаційно-економічного механізму стартегічного управління ризиками, визначенню інструментів вказаного механізму та відповідних інноваційних підходів, а також ідентифікації стратегій, інструментів та процедур ризик-менеджменту. Положення новизни, висновки та окремі результати дослідження представляють практичний інтерес та можуть бути рекомендовані до впровадження і впроваджені у практику управління діяльністю аграрних підприємств та органів управління агропромисловим розвитком.

2. The dissertation provides a new solution to the important scientific task of substantiating theoretical, methodological and applied principles, as well as practical recommendations for generating and implementing risk management strategies in the management of agrarian business entities. The conceptual and categorical apparatus of risk management research and organizational and economic security management has been identified. The features of building risk management mechanisms for agrarian business entities have been outlined. Structural, functional and instrumental approaches to building risk management systems have been characterized. The relationship between the effectiveness of the functioning and development of risk management systems and ensuring economic protection for agrarian business entities has been established. The architecture of the strategic risk management mechanism in the management of the main activities of agrarian business entities has been substantiated. Approaches to the implementation of risk management measures in the context of integration

processes have been determined. Innovative approaches in strategic risk management for agrarian business entities have been identified. Measures to provide information support for the construction of strategic risk management systems are substantiated. A typology of risk management strategies in the management of agrarian business entities is determined. Conceptual provisions for the formation of a strategic risk management mechanism in the management system of agrarian business entities are substantiated, which provide for the functional integration of the tools for identifying risks, threats and dangerous states with the means of strategic management of the implementation of organizational, financial, production and commercial risk management measures aimed at ensuring the protected nature of economic activity and the further integration of the corresponding mechanism into the general management system by forming specialized management subsystems. The theoretical principles for identifying safe states of the functioning of enterprises as a management object in their management system are improved by separating the organizational and economic components of ensuring the state of security, as well as formalizing procedures for managerial response to the occurrence of risk events and the manifestation of threats. The typology of risk management strategies and protection of economic interests of agrarian business entities is substantiated based on the identification of a strategy to prevent the transformation of destabilizing factors into real threats, a strategy to neutralize and eliminate existing threats, as well as a compensation strategy based on compensation for losses caused by unforeseen threats. A scientific interpretation of the definition of "strategic risk management" has been developed by identifying it as one that characterizes the process of generating and implementing risk management strategies taking into account the characteristics of static and dynamic states of protection of economic interests of an agrarian business entity and its management system, which are characterized by the absence of risks and threats to the implementation of the main activity, as well as the presence of organizational and economic opportunities to counteract their occurrence. Strategic risk management procedures have been developed by integrating them into the blocks of a comprehensive algorithm for ensuring a safe state of activity of an agrarian business entity, in particular: an information support block; a security level diagnostics block; a planning, forecasting and modeling block; a organization, control and regulation block. The first section identifies the conceptual and categorical apparatus of risk management and organizational and economic security research, outlines the features of building risk management mechanisms for agrarian business entities, characterizes structural, functional and instrumental approaches to building risk management systems, and defines procedures for assessing the level of risk management and protection of interests and results of agrarian business entities. The second section establishes the relationship between the effectiveness of the functioning and development of risk management systems and ensuring economic protection for agrarian business entities, and reveals trends in risk management in the management of the main activities of agrarian business entities. The third section is devoted to substantiating the architectonics of the organizational and economic mechanism of strategic risk management, defining the tools of the specified mechanism and relevant innovative approaches, and identifying risk management strategies, tools and procedures. The novel provisions, conclusions and individual results of the study are of practical interest.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Царенко Д. Г., Співак А. О. Особливості формування стратегічної поведінки суб'єктів аграрного бізнесу в контексті ризикорієнтованого підходу. Інституціональний вектор економічного розвитку. 2015. Вип. 8

(2). Ч. 2. С. 46- 53.

- Головко Б. І., Царенко Д. Г. Чинники реалізації стратегічного управління підприємством у сучасних умовах. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2023. Том 8. № 4. С. 400 – 404.DOI: https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-3-63
- Бунєєв, І. О., & Царенко, Д. Г. (2024). Реалізація ризик-менеджменту на підприємствах агросфери: ідентифікація ризиків та фінансове забезпечення. Актуальні питання економічних наук, (5). https://doi.org/10.5281/zenodo.15499509
- аренко Д. Г. Фінансові інструменти як складова стратегії ризикменеджменту аграрного бізнесу. Енергозбереження. Енергетика. Енергоаудит. № 9-10(163-164) (2021). С. 124-134. DOI: https://doi.org/10.20998/2313- 8890.2021.09-10.10
- Царенко Д. Г., Халін С. В. Страхування як інструмент ризикменеджменту в агробізнесі. Проблеми економіки. 2025. №1. С. 254–260. https://doi.org/10.32983/2222-0712-2025-1-254-260

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість: підвищення продуктивності праці

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0116U003477, 0124U001624

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Орел Володимир Миколайович

2. Володимир М. Орел

Кваліфікація: д.е.н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1609-1731

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут тваринництва Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 00497199

Місцезнаходження: вул. Тваринників, Харків, Харківський р-н., 61026, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Зось-Кіор Микола Валерійович

2. Mykola V. Zos-Kior

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8330-2909

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський державний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493014

Місцезнаходження: вул. Сковороди, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: https://ror.org/01s344n79

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Микитась Аркадій Вікторович

2. Arkadii V. Mykytas

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7059-9205

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний біотехнологічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44234755

Місцезнаходження: вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Маренич Тетяна Григорівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Маренич Тетяна Григорівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Олена Смігунова
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Тетяна Анатоліївна